

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

Tractatvs II. De Baptismo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

affert. Altera consideratio in ordine ad commun-
tatem conficitur homo duobus modis; primo si ac-
cipiat pœnitentiam super alios & potestatem exer-
cendi actus publicos, quod fit per ordinationem, se-
cundo si propagationi humani generis & pia libro-
rum educationi inseruiat, quod fit per matrimoniu[m].

TRACTATUS II.

De Sacramento Baptismi.

C A P. I.

De Nomine ac Definitione Baptismi.

Baptismus (quasi immersio, affusio, unde *taufen*
oder tauffen) est sacramentum regenera-
tionis; per aquam in verbo. Iuxta Iohannis 3.
*Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto non po-
test intrare in regnum Dei: per aquam, id est, per ablu-
tionem aquæ.*

NB. Aqua & verborum prolatio sunt veluti par-
tes materiales totius sacramenti, forma autem est sa-
cra significatio.

2 Intentio saltem implicita conferendi sacrum sym-
bolum est de necessitate sacramenti.

C A P. II.

Quo tempore Sacramentum Baptismi à Christo institutum.

Baptismi sacramentum Christus ante Passionem
instituit. Probat; Baptismum Christi discipu-
li eius administrabant ante passionem Iohan. 3. Er-
go, quia usus & administratio supponit institutio-
nem

Vnde legimus, quod plerique Iohannis testi-
monio & monitione, derelicto baptismo Iohan-
nis, accesserint ad baptismum Christi.

Apostoli ante passionem Domini baptismum à
Christo acceperunt, quia verisimile non est, Chri-
stum Apostolis dedisse Eucharistiam non baptiza-
tis, cum baptismus sit introitus ad reliqua sacramen-
ta. Et Naziaz. testatur: Ipsum Iohannem Baptistam
à Christo baptizatum, & B. Virginem à Christo.
Baptismus Iohannis erat solum præparatio ad bap-
tismum Christi, excitans fidem in Christum ac pœ-
nitentiam peccatorum.

Inter baptismum Christi & Iohannis discrimen
est, quod Iohannis baptismus non sacramentum,
sed veluti Catechismus seu dispositio ad baptismum
Christi. Deinde Iohannes non baptizavit in nomi-
ne SS. Trinitatis: Nec baptismus Iohannis sicut
Christi conferabat gratiam internam ex opere ope-
raro: Baptismus etiam Iohannis fuit insufficiens.
Vnde baptizati à Iohanne baptizari postea debe-
bant Christi baptismo. Actor, 19.

C A P. III.

De Materia Baptismi.

Materia remota sacramenti baptismi est aqua
simplex siue elementaris, iuxta Ioh. 3. idq; tum
propter convenientiam symboli internæ spiritualis
ablutionis: tum etiam, quia passim & ubiq; necessa-
rii elementi copia vix unquã deesse potest ad sacra-
mentum baptismatis tam paruulis, quam adultis ad
salutem necessarij conferendū Vnde NB. quod aqua
rosacea, saliva, lachrymæ, vrina, cereuisia, iusculū nō
sunt materia baptismi, quia aqua simpliciter elemē-
taris

teris & vsualis à Christo instituta. Lixiuum est materia baptismi, eò quod transiens per cineres nihilominus naturã aquæ retineat. Accidentalıs materia, si nihilominus eundem communem vsu, & conceptionem retineat, v. c. aqua calida, pluuia, ex glacie, niue, vel si alienum liquorem in modica quantitate admixtum habeat, secus si immodica admixtio sit, vt potius alia substantia censeatur. Materia propinqua est ablutio per aquam iuxta Apost. Eph. 5. cap. Mundans lauacro aquæ: Ratio: Materia sacramenti proxima & moraliter constitutiua est, quæ per verborum formam ac significationem determinatur. Forma autem verborum, Ego te baptizo significat & determinat non ipsam aquam secundum se, sed quatenus est in vsu seu ablutione per aquam. Glacies non resoluta non est materia cum apta non sit ad corpus continuo fluxu abluendum, nec sufficit, si vestes attingantur & aspergantur, sed corpus ipsum debet abluı. Nec sufficit gurgula, sed tanta quantitas, vt eius infusione corpus hominis vel eius principalis pars abluı dicatur.

2. Infans in vtero baptizari potest, si eius corpus aut caput aqua perfundatur adiecta verborum forma.

NB. Si obstetrix tam perita sit, vt manu in vterum inserta prolis corpus aqua perfundere possit adiecta verborum forma, valebit baptismus. Non autem est licitum viuentem matrem aperire, vt infans baptizetur, nisi mater sit morte digna, verum tunc etiam maius periculum imminebit infanti, sed casus hic vix est practicus.

3. Certum est baptismum valere, si caput, pectus vel scapula aqua abluantur, cum hæc sint præcipuæ partes corporis. Verum si alia pars, manus, pes abluatur,

atur, dubitatur vtrum baptismus valeat. Ex-
 ma necessitate non est taliter conferendus, in
 necessitate si conferatur, remoto periculo postea
 debet sub conditione repeti idem sentiendum de
 infante pelle adhuc secundina circumdato, neque
 valet baptismus si soli capilli abluantur, quia non
 sunt propria pars corporis.

Non pertinet ad substantiam baptismi: Vtrum 4
 conferatur per asperisionem seu affusionem aquæ,
 quia ablutio instituta à Christo non solum fieri po-
 test immergendo corpus, sed etiam aspergendo, af-
 fundendo, neq; immersio vna vel trina ad substan-
 tiam baptismi requiritur, sed cuiusque Ecclesiæ con-
 suetudo seruanda est, excepto casu necessitatis.

Si minister prolem in puteum coniciat cum ad- 5
 iuncta verborum forma, animo baptizandi pariter &
 occidendi, quamuis grauius peccet tamen baptis-
 mus est validus. Nam sicut infans in aquam immer-
 sus post prolata formam è ministri manibus ela-
 batur, verè baptizatus est, ita etiam si ex malitia im-
 mergatur.

C A P. I V.

Forma Baptismi in Ecclesiis orientalibus est. Ego 1
 te baptizo in nomine Patris, & Filii & Spiritus
 sancti, Amen, sumitur ex Matth. 28. Baptizantes eos
 in nomine Patris, &c. Ratio institutionis est, cum
 baptismus sit primum sacramentum & introitus in
 Ecclesiam Christi, oportet in eius susceptione ex-
 pressum fidei Christianæ professionem facere per
 inuocationem Dei Vnius & Trini quippe cum hoc
 sit primum obiectum fidei Eangelicæ, nec non
 causa principaliter efficiens regenerationem spiri-
 tualem.

Ppp Ad

Ad substantiam formæ pertinet, ut tunc actus baptizandi, tunc persona baptizanda, tunc unitas trium personarum in diuinis significetur. Primum probatur ex institutione & praxi Ecclesiæ. Et forma verborum in sacramento determinare debet materiam, eiusque significationem formare, quare cum materia propinqua huius sacramenti sit actio ministri, videlicet ablutio, necesse est, hanc actionem determinari his verbis (Ego te baptizo) quod videlicet non fiat corporis refrigerandi gratia, sed ordinetur ad internam animæ abluitionem virtute solennitatis ministerialiter operandam. In forma illa græcorum: baptizetur seruus Christi in nomine Patris, implicite significatur effectum sacramenti à SS. Trinitate confecti per eam, quam ipsemet simul exercet actionem ministerialem, videlicet abluitionem: sicut si legatus aliquis aut dispensator ex voluntate Domini sui tradendi alteri equum dicat: Hic quus tibi datur auctoritate Domini mei, talibus verbis iunctis cum exteriore traditione implicite seu ipso facto significat traditionem sicut per hoc tuum ministerium. Vnde valet hæc forma: Baptizat te Christus in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, quia hic est sensus formæ græcicæ, & ad essentiam formæ non requiritur, ut in ea seu explicite seu implicite significetur actio, prout à persona ministri procedit, modo notationem excludatur, quod fiet si dicas: Christus te baptizat, te absoluit, non ego, tali enim forma vitiat sacramentum. Nam cum forma sacramenti sit practica, significare debet effectum procedere tum à Deo ut causa principali, tum à ministro ut instrumentali: secunda pars assertionis probatur: quod nimirum ad substantiam formæ pertineat, ut persona baptizanda significetur.

actus bap-
 titas trium
 am proba-
 forma ver-
 t materiā,
 m materiā
 istri, vide-
 determina-
 cet non fi-
 etur ad in-
 itatis mini-
 rum: bap-
 mplicitē li-
 te conferri
 onem mi-
 i legatus a-
 im sui tra-
 tur autho-
 cum exte-
 significat
 um. Vnde
 mine Pa-
 entus for-
 n requiri-
 ificetur a-
 do nō et-
 te bap-
 atur sacra-
 ctica, si-
 Deo vt cau-
 t. secunda
 ad substā-
 da signi-
 ficetur

actur. Quia forma verborū debet determinate si-
 gnificare adū, qui est ablutio, consequenter debet
 significare & exprimere patiens seu subiectū, quip-
 pe ex quo ipse actus baptizandi seu ablutio determi-
 nationem suam accipit. Deinde ideo debet altera
 persona baptizanda exprimi, vt appareat distinctio
 personarum baptizantis & baptizandi, & nemo à se
 ipso baptizari potest. c. debitum de baptismo. Vnde
 si discrimen apparet, quod non ita necessarium sit, vt
 in forma directe significetur seu exprimaturo perso-
 na baptizans, sicut necessarium est exprimi perso-
 nam, quæ baptizatur. Ratio est: quia forma baptis-
 mi exprimere debet materiam propinquam, quæ
 est ablutio. Ea autem magis determinatur à subiecto
 in quo recipitur quàm ab agente à quo procedit.
 Vnde si plures simul vnam personam baptizant, v-
 nus baptisus, si vnus plures baptizat, dicens, Ego
 vos baptizo, plura sunt baptismata.

NB. Non valet baptismus, in nominibus Patris,
 quia debet significati Vnitas trium personarum in
 diuinis.

Ad valorem sacramenti baptismus non sufficit
 SS. Trinitatis implicita nominatio, sed requiritur
 expressa. Prob. ex institutione Christi, Matth. 28.
 Ratio institutionis, quia cum baptismus sit sacra-
 mentum fidei & introitus in Ecclesiam Christi, o-
 portet habere implicitam fidem trium personarum
 in diuinis: Ergo etiam eiusdem fidei in baptismo
 explicita professio fieri debet.

NB. Illud axioma. Expliciti & impliciti eadem
 virtus est, nullum locum habet in sacramentis,
 quippe quæ ex propria institutione signa exprimen-
 tia esse debent.

- 4 Dubiū est, an valeat baptisumus collatus in nomine genitoris, geniti & procedentis ab utroque, pro affirmatiua sententia, Est ratio, quod formæ essentia consistat in significatione: verba autem illa genitor geniti, &c. non mutant significationem verborum: pro negante est, quod credibile sit Christum pro forma sacramenti, adeo necessari in quo & fidei Christianæ professio fieri debet, instituisse ac determinasse talia verba, quæ in quavis lingua ad SS. Trinitatis mysterium significandum communiter ab Ecclesia usurpari soleat: Talia autem in Romana lingua sunt Pater, Filius, & Spiritus sanctus: sed eū de priori baptisumo non satis constet, Baptisumus collatus in tali casu sub conditione est repetendus.
- 5 Ad essentiam formæ spectat ut vocabulum *in nomine* exprimat, quia per illud significatur nō tantū virtus, sed etiam inuocatio & professio vnius Dei, quod si illud, in nomine, ad quamvis personam usurpetur, videtur in praxi sub conditione baptisumus iterandus eō quod non satis videatur exprimi vnius diuinitatis essentia v.c. Ego te baptizo in nomine Patris, & in nomine Filii, & in nomine Spiritus sancti.
- 6 Accidentales mutationes formæ baptisumi (v.c. si omittas Ego, aut transpositio fiat: Te ego baptizo: Item si persona transponatur si modica verborum interruptio fiat propter tussim, expuitionem, aut si superflua addantur, v.c. Ego Iohannes te baptizo in nomine Patris omnipotentis) administrationem illicitam reddunt. Excepto casu necessitatis. Quod si nomine B. Virginis addatur tanquam aduocatricis, illicitum id est contra Ecclesiæ consuetudinem, sed valet: Irritus est baptisumus, si inuocatur nomē B. Virginis Mariæ, tanquā allatricis gratiæ.

C A P. V

De Vnitate Baptismi.

Duplex est vnitas baptismi specifica & numeri-
ca. De specifica ait Apostolus Ephes. 4. Vnus
dominus, vna fides, vnum baptisma.

Triples distingui solet baptismus, fluminis, san-
guinis & fluminis, sed duo posteriora non sunt sacra-
menta; appellantur vero baptismata propter cōue-
nientiam quam gerunt cum baptismo aquæ, at non in
ratione signi sacramentalis, licet suppleant sacramē-
tum baptismatis, quoad culpæ remissionē & spiritua-
lem renouationē. De numerica vero Vnitate baptis-
mi, quod nimirū non sit iterabilis constat ex ratione
apost. Hebr. 6. Rursum crucifigentes sibi filiū Dei.
Enim baptismus repræsentationē cōtinet mortis,
sepulture ac resurrectionis Christi. Quare sicut
Christus semel tantum mortuus est, & resurrexit,
& nobis semel tantum per baptismi sacramentū
peccatis mori, & spiritualiter resurgere concessum
est, sicuti etiam significatur ad Rom. 6.

Si dubium rationabile sit de valore collati baptis-
mi, repeteri debet sub conditione, idque locum ha-
bet, tam in dubio iuris v.c. si DD. discrepent, an va-
leat baptismus tali modo collatus: quàm facti, si ab-
solute incertum sit, vtrum fuerit collatus baptismus,
v.c. Expositis: Item si obstetrices suspectæ de ve-
ritate facti, baptizauerint, consuetudo obtinuit, vt iam
ordinariè rebaptizentur baptizati ab obstetricibus,
quia in talibus casibus non intelligitur iteratum, quod am-
bigitur esse factum. Et in dubio inclinandum est in fauo-
rem animæ, seu pars tutior præferenda.

Sufficit vnus oculatus testis & minimè suspecti affir-
matio de collato alicui baptismi. Ppp 3 Fa-

4 Facilius sub conditione reperitur baptismus in infante, quàm adulto, eò quod adultus per fidem & actum contritionis saluari possit, etiam si sacramentum baptismi non acceperit. Quod si tamen adultus v. c. sit à parentibus veneficis natus, aut à venefico parocho baptizatus clausis foribus templi potest baptizari, sub conditione secluso scandalo.

C A P. V I.

De suscipientibus baptismum.

1 **O**Mnis homo viator est capax baptismi, subiectum est de fide ex Matth. ult. *Euntes, docete omnes gentes, baptizantes eos.* Probatum, quia omnes homines ita à Deo creantur, ut capaces esse possunt spiritualis salutis ac vitæ aeternæ: salus autem & vita hominibus post Euangelii promulgationem ordinariè non contingit sine baptismo iuxta illud Christi Ioh.

3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu.*

2 Ut baptismus valdè suscipiatur sufficit & requiritur aliquis consensus in adulto: Ratio, quia ad suauem Dei prouidentiam pertinet, sacramenta Christiana ita instituta fuisse, ut iis non iniçiarentur viuentibus ratione, nisi aliquomodo consenserint. Et sufficit virtualis consensus ante conceptus & non reatus, ut proinde etiam adultus ebrius & in somno valide baptizari possit. Etiam sufficit consensus metu extortus quocunque; Ratio, quia quod metu fit simpliciter voluntarium est. Et multum interesse, baptismum in eiusmodi hominibus validum esse, ne facile aliquis excusationem metus præterdere possit.

3 Ad valorem baptismi non requiritur fides, aut alia bona dispositio suscipientis. Sed sufficit libera

libera voluntas, quamuis habita ob peruersum finē, v. c. Lucrum temporale est certum, quia omnino conueniens fuit, sacramenta ita à Christo institui, ut eorum vsus vniuersalis atq; exploratus esset, videret quatenus moraliter possibile sciretur, vtrum homo sacramentum suscepisset nec ne; hoc autem si neq; ob ministrantis neque ob suscipientis malitiam sacramenti valor impediatur, dummodo vniuersalique voluntas concurrat.

NB. Ad sacramenti cuiuscunque vltimatum effectum, qui est gratia sanctificans omnino requiritur bona suscipientis adiecti dispositio conueniens sanctitati sacramenti, quod suscipitur. Est certum, quia sancta sancte tractari debent. Et quidem ad baptismum fides supernaturalis tanquam fundamentum iustitiæ Christianæ; deinde pœnitentia, vt colligitur Act. 2. *Pœnitentiam agite & baptizetur vnusquisq; vestrum.* Et Marci vlti. qui crediderit & baptizatus fuerit, saluabitur.

Vt baptismus rectè & fructuosè suscipiatur, requiritur in peccatore aliqua pœnitentia saltem attritionis ex motiuo supernaturali susceptæ, sicut explicatur Tract. 6. cap. 1. n. 9. & c. 2. n. 2. Vnde nec confessio requiritur, quia baptismus & pœnitentia sunt quasi medicinæ purgatiuæ, quæ dantur ad tollendam febrem peccatorum. Sunt enim hæc sacramenta per se instituta, vt hominem iustificent, ac proinde non requirunt ante iustificatum esse. Eucharistia verò, cum sit medicina confortans, dari non debet nisi liberatis à peccato.

Quod confessio non requiratur, ad baptismum patet, quia potestas clauium non extendit se nisi ad subiectos iurisdictioni Ecclesiasticæ, & respectu

eorum actuum, quos fideles tempore subiectionis commiserint. Vnde si quis fictè id est sine fide & poenitentia baptismum suscepit, postea hanc ipsam fictionem & ea solum peccata, quæ post baptismum commisit sacramentaliter confiteri debet.

- 5 Baptismatis gratia, remoto obice, in dispositionis ex opere operato homini baptizato prouenit, idque ideo, ne fateri cogamur, eiusmodi hominiqui mala dispositione suâ suscipiendæ gratiæ baptismatis obicem posuit, nullum amplius salutis remediū suppetere, dicere debemus, antea collatum baptismū morali habitudine id operari, vt postea remoto obice consequatur effectum,

Extra casum martyrii baptismus re ipsa susceptus est simpliciter necessarius parulis ad salutem Ioh. 3. Adultis verò sufficit si in voto saltem implicite susceptus sit. Nam per actum contritionis & dilectionis Dei super omnia, in qua continetur etiam propositum seu votum saltem implicitum seruandi madata Dei, & consequenter in noua lege recipiendi sacramentum baptismatis (si eius suscipiendi copia sit, hominē adultum verè à peccatis iustificari, constat ex Act. 10. *Numquid aquam quis prohibere poterit, vt non baptizentur hi, qui S. sanctū acceperūt, sicut & nos?*

- Baptismus adultis ad salutem necessarius est, ex 7 diuini præcepti obligatione iuxta Ioh. 3.

Baptismatis sacramentum non diu differendum, sed cum primum commode potest, suscipi debet, Ratio, quia baptismus est sacramentum fidei, & introitus in Ecclesiam Christi, si quidem in baptismo fidem Christi sollemniter profiteamur, & corporè eius mystico id est, Ecclesiæ inserimur, aliorumque sacramentorum capaces efficimur: Hæc autem talia sunt, vt ex propria institutione ad totum vitæ

tempus pertineant: propositum enim erat Christo
fideles suos ad vnam visibilem Rempubl. in hac vita
congregare in vna fide sub vno capite eorundem
sacramentorum vsu, ad quam Ecclesiam seu Rem-
publ. ingressus pateat per baptismum. Ergo is re-
pugnat institutioni ac voluntati Christi, qui sine
necessitatis causa baptismum per totum vitæ cursum
ad mortem vsque differt.

Extra necessitatis casum non debet baptismus si-
ne solemnitatibus conferri, rati et si vnum aut alte-
rum mensem expectandum sit v. c. dum patini ad-
ueniant, & interea si ob aduentum patini dilatio
aliqua facienda aduigilare oportebit infanti, ne ex
ingruenti aliqua infirmitate sine baptismo decedat.

Liberi inuitis infidelibus parentibus, in quorum i-
potestate sunt, validè baptizantur (eò quod sicut
non requiritur fides proximè offerentium (cum in-
fantes non baptizentur in fide ipsorum; sed totius
Ecclesie) ita nec requiritur volūtas proximè offerē-
tium ad baptismum, cum non baptizentur, secundum
voluntatē eorum (sed Christi & Ecclesie) sed non li-
cēt, nisi eorum parentes vel ipsi sint mancipia Chri-
stianorum. *Facta*: Ratio, vel enim filii abstrahuntur
à parentibus in fide Christiana postea educandi, &
tunc peccatur contra iustitiam, vel abstrahuntur, &
post baptismum restituuntur, sed hoc non potest
fieri sine Religionis Christiane ignominia cum Deo
per baptismum consecrati infantes, si infidelibus pa-
rentibus restituuntur, manifesto periculo apostasie
exponantur. Excipe si infans sit in periculo mor-
tis, baptizari tunc potest etiam inuitis parentibus,
si scandalum absit, nam hoc casu etiam si adimatur
filius parentibus modicū tamen adimitur, quando

alioquin statim decessurus esset. Quis autem neget, ut extremae alterius spirituales necessitates succurratur, fas esse modicum quid domino inuito auferre. Secundò, si alter parens filium baptizari velit, altero reluctante, praefenda est voluntas iusta iniusta in fauorem prolis innocentis, sed caueri debet periculum apostasiae. Tertiò, Puer ad usum rationis peruentus potest etiam inuitis parentibus baptizari; Ratio, quia homo ratione praeditus in iis, quae ad salutem animae pertinent, sui arbitrii esse debet, in dubio autem de usu rationis quid faciendum sit, dixi lib. 1. Tract. 1. c. 5. n. 41. Quartò, Filii perpetuo amentes possunt baptizari inuitis parentibus, quia alioquin omni spiritali remedio spoliati essent.

Quod haecenus dixi de infidelibus, intelliguntur etiam de Iudaeis, quippe ut alia iura, ita etiam ius patriae potestatis in liberos retinentibus, quo sine iniuria spoliari non possunt. Capti verò iure belli praeter alia etiam ius patriae potestatis amittunt; baptizati tamen infantes captiuorum possunt interdum vel parentibus restitui infidelibus permittendo malum peruersionis eorum ob iustam causam, vel quia dominis nimis difficile accidit paruulos captiuos alere, & educare, vel quia captiuorum redemptio iure gentium introducta interdum necessaria est ad pacem & foedera seruanda, & maiora mala captiuorum etiam Christianorum cauenda.

NB. Quandoquidem infideles, aut eorum filii valide baptizantur, quamuis cum iniuria efficiuntur subditi Ecclesiae, ut proinde necesse sit eos postea ab infidelium consortio separare, ne fides domini blasphemetur. Nam sicut iniustus dolus non vitiat matrimonium, quo minus ex eo obligatio oriatur; ita quoque

quoque vitiat obligationem baptismi, quandoquidem utriusque sacramenti indissolubilis natura est in-
 ditio quæ nobis per traditionem innotuit.

Inuitis etiam parentibus hæreticis licitum est eo-
 rum liberos catholico ritu baptizare: Ratio, quia hæretici sunt subiecti iurisdictioni Ecclesiæ, à qua proinde sine iniuria compelluntur, ut paruulos suos ad baptismum catholicorum deferant: sin verò id licere recusent infantes ab eorum cura abstrahi & baptizari iure possunt, etiam retinere, si patres defera fide catholica, ad hæreticos confugiant, sed in germania non est tutum; quandoquidem hæretici simili oblata conditione idem & ipsi de infantibus in sua ditione existentibus facturi essent.

Si parentes hæretici ad Catholicum ministrum
 filios baptizandos deferunt, baptizari interdum pos-
 sunt, tametsi ipsis restituendi sint, eò quod pericu-
 lum peruersionis non adeo propinquum sit aut cer-
 tum ut fieri possit, ut pueri ante usum rationis mori-
 antur, & per baptismum saluentur: *Observatum enim est, tertiam partem hominum, qui in hanc lucem eduntur, arte completi septenij ætatem decedere.* Deinde hæretico-
 rum filii (non item infidelium) etsi à parentibus hæ-
 reticis falsa dogmata edoceantur, interdum ignorantia difficulter vincibili ignorari possunt, ut pertinaces hæretici non sunt, ut proinde tales donum fidei baptismatis retineant & saluari possint, si de peccatis post baptismum commissis vere doleant.

NB. Monstra si principalia membra v.c. caput, pe-
 ctus sint humana, possunt baptizari; secus si bestia-
 lem formam præ se ferant; quod si totum corpus sit
 humanum, etiamsi caput sit ferinum, baptizadus
 est, eò quod princeps animalis membrorum sit
 cor,

cor ideoque si id humanum appareat, cense-
 beat animâ rationali informatum; sed quia dubium
 est, an cor sit membrorum princeps animalis, ideo
 tale monstrum sub conditione est baptizandum, v. c.
 Si homo es, ego te baptizo Præterea si constet ex
 operationum diuersitate monstrum esse duos homi-
 nes, quia altero v. c. monstri capite dormiente, alte-
 rum vigilat, baptizari debet, distinctis verborum
 formis, & absolutionibus, quod si vero dubium sit,
 an duo sint homines, quia duo quidam capita ex-
 tant, sed vnum pectus, in periculo vnum caput ab-
 solutè est baptizandum, alterum sub conditione; si
 non es baptizatus, ego te baptizo; Extra necessita-
 tem tamen differendus est baptismus, donec certius
 aliquid cognoscatur.

C A P. VII.

De ministro Baptismi.

- 1 **Q**uiuis homo ratione præditus validè ministra-
 re potest, idque ob necessitatem sacramenti,
 & nititur assertio institutione Christi, quam Eccle-
 siæ vsus & traditio ostendit, peccat tamen, qui extra
 necessitatem baptizat, cum id iure & ex officio
 non competit, idque ob canonum prohibicio-
 nem, & ob honorem sacramenti, vt nemo nisi sa-
 cerdos solenniter baptizet in Ecclesia. Peccat et-
 iam mortaliter sacerdos alienus, si sine licentia pro-
 prii sacerdotis expressa, vel rationabiliter præsump-
 ta, solenniter baptizet: Ergo multo magis laicus.
- 2 **E**piscopis & presbyteris ex vi ordinationis com-
 petere potest ordinarium baptizandi officium, eò
 quod ex vi consecrationis suæ accipiant potestatem
 in corpus Christi verum, quia illud conficere pos-
 sunt

sunt, consequenter etiam idonei fiunt, quibus ordinaria potestas conferatur in Christi corpus mysticum: fideles colligendi per baptismum spiritualiter nascendi per verbi Dei prædicationem, à peccatis absolutionem, adeoque ipsos disponendo ad suscipiendum Eucharistiæ sacramentum. Verùm cum nascendi officium seu cura animarum proximè non proveniat ex ordinatione, sed sit potestas iurisdictionis ab Ecclesia siue Prælato collata, hinc est, quod officium prædicandi, baptizandi per se primò convenit Episcopis inferioribus vero sacerdotibus per commissionem Episcopi.

NB. Parentes graviter peccant offerentes prolem alieno parrocho sine licentia proprii ad baptizandum, quia Ecclesiæ ordinationi cum violatione iuris alieni aduersantur.

Diaconi ex commissione sacerdotis solenniter baptizari possunt, eò quod Diaconi ad hoc ordinantur, ut sint ministri sacerdotum, ergo valde convenienter committuntur illis ex rationabili causa ministeria sacerdotalia quorum ipsi capaces esse possunt, ut sunt, prædicare, baptizare, Eucharistiam populo conferre, idque ob causam extraordinariè tantum v.c. infirmitatem sacerdotis: Alii Clerici inferiores, quam diaconi minus habent de potestate baptizandi, eò quod extra necessitatem ob iustam causam possit committi baptismi administratio Diacono, non item inferioribus Clericis. In casu necessitatis extremæ vero hic ordo servandus est, ut præsentem sacerdote, Episcopo, non baptizet diaconus; Præsentem diacono non baptizet Clericus inferior, aut laicus; Præsentem Clerico non laicus; Præsentem viro non fœmina. Denique præsentem

sente

sente fidei, non hæreticus aut infidelis. Et si hic credo præuertatur, est mortale sacrilegium, inter Clericos, inter laicos verò veniale.

- 5 Minister baptismi debet esse vnus; quare si alius materiam, alius formam proferat, nihil efficitur, quod si simul plures ministri materiam & formam super vno homine baptizando absoluta intentione simul absoluant, singuli verum conficiunt sacramentum tanquam causæ totales: Ratio, quia omnes & singuli applicant omnia necessaria ad sacramentum videlicet materiam & formam, & intentionem, atque vnus actio alterius actionem non impedit, cum nullo modo inter se pugnent, quod si autem ex pluribus eandem personam baptizare volentibus contetiose vnus præueniat & prius finiat, tunc ille solus baptizabit, & alii nihil efficiet. Confirmatur ex consuetudine Ecclesiæ, vt sacerdotes nouiter ordinati ab Episcopo in Missarum solemnibus consecrentur; vbi videtur plures sacerdotes, tanquam causas totales concurrere ad idem sacramentum Eucharistiæ conficiendum, inter quos est principalis Episcopus veluti doxorum, quare cuiandum est illi, vt non post alios verba consecrationis finiat.
- 6 Non est improbable, quod noui sacerdotes in Episcopo verba consecrationis materialiter tantum proferant ac recitative in signum potestatis sibi concessæ, eo quod moraliter impossibile, vt in Episcopo simul verba finiant in eodẽ instante. Vnde consultum est ipsis, vt proferre velint secundum Ecclesiæ intentionem seu voluntatem.
- 7 Vnus minister plures homines validè baptizat, ideo non plures ministri eundem hominẽ baptizare possunt, si concurrant, vt causæ partiales, seu ita, vt vnus ab altero dependeat; Probatur ex institutione

Christi & praxi Ecclesie: Cum enim in Ecclesia inauditum sit, ut plures ministri concurrant ad baptizandum, credibile est, formam verborum eum sensum habere, quem omnes etiam conuenienter accipiunt: Ego te baptizo, id est, ego, tanquam Dei & Christi instrumentum per hanc sensibilem actionem absolute tibi confero sacramentum baptismi. Hoc autem ita simpliciter verum non esset, si plures ministri, ut causae partientes, siue cum mutua inter se essentiali dependentia baptizarent, quia singuli non efficerent sacramentum, nisi secundum quid, ideoque absolute non baptizarent, sed cobaptizarent; Qui discursus etiam ad alia sacramenta applicari potest.

Ad valorem sacramenti satis est, si materia & forma moraliter, videlicet secundum humanum agendi & loquendi morem concurrant actio ministri, & proxima materia videlicet ablutio, unctio, sicuti in simili verè dicere censetur. Ego bibo, qui poculum in manum capit, statim illud ori applicaturus bibendi causa; Neque enim credibile est, quod Christus sacramenta ad moralem hominum visum accommodata, metaphysico rigore abstringere voluerit.

C A P. VIII.

De Ceremoniis sacris & in specie tribus circa baptismum.

Ceremonia est actus externus hominis ad Deum commendandum accommodatus ut genuflexio, crucis formatio. Ceremonie sacre apud Christianum populum visitate, partim à Christo institutæ sunt, videlicet eæ quæ ad substantiam sacramentorum pertinent; partim ab Ecclesia, Deoque gratæ etiam præceptum diuinum non accepimus, ut videre in exemplo S. Mariæ Magdæ

Magdalenz quo ad absterfionem, capillorum, alabastrum & effusionem super caput Christi.

- 2 Cæremoniæ sacræ maximam vtilitatem in Ecclesia habent, augmentum deuotionis, conseruationem fidei, doctrinæ, videlicet ex festorum annua celebratione, mysteriorum Christi intelligentiam percipimus ex crucis, aquæ benedictæ & similibus rerum vsu, crucifixi virtutem aduersus dæmonis machinationem agnoscimus.
- 3 Hæreticorum proprium est, sacras ceremonias contemnere, & abolere, vnde sacrilegi censendi; Impiè quippe contemnitur, sine quo non potest perfici pietas ait S. Augustinus; sed sine factis ceremoniis pietas perfici non potest; siquidem experientia constat, hominum mentes viis externis actibus Religionis, cælestium æstimationem concipere ac plurimum commoueri ad pietatem.
- 4 Cæremonias & ritus ab Ecclesia institutos omittere aut mutare est peccatum mortale contra virtutem religionis ob leuitatem materiæ, veniale. NB. Cauere debent Parochi ne insolitis cæremoniis & ineptis gesticulationibus, indecoroque cantu rem diuinam cum scandalo populi dehonestent.
- 5 Cæremoniæ, quæ legitimam originem & auctoritatem ab Ecclesia non habent, tollendæ sunt. Cæremoniæ sacræ appellantur sacramentalia quia pleræque ab Ecclesia institutæ sunt ad maiorem ornamentum, & decentem venerationem sacramentorum aut sacrificii.
- 6 Cæremoniæ aliæ antecedunt baptismum, aliæ comitantur, aliæ sequuntur.
- 7 Catechumeni olim alii cõperentes & electi dicebantur vtpote desiderantes baptismum, alii audientes,

descentes, nec dum petentes, sed solum admittebantur ad explicationem Euangelii. Inter antecedentes ceremonias numerantur, nominis datio, consecratio baptismi, trina dæmonis exsufflatio.

Exorcismi adhibentur ante baptismum, ut hominem diabolus infestare desinat, est enim homo ab origine ante baptismum magis obnoxius infestationi diaboli: Alia cæremonia est salis gustatio ad significandam expurgationem à putredine peccati. Alia salina aures & nares baptizandi tangens, aures quidem ut eas homo aperiat ad sermones Christi; nares autem, ut bonum odorem capiant pietatis æternæ: Alia cæremonia est abrenunciatio Sathanæ: Alia, oleum benedictum, fidei professio. Inter cæremonas, quæ ipsum baptismum comitantur primo numeratur, quod sacramentum istud ordinarie ministrari non debet extra necessitatem, nisi in loco sacro seu baptisterio; Excipiuntur I. Principum liberi. II. Affusio aquæ trinae vel vna. III. Patrinoꝝ adhibitio respondentium pro baptizando. Cæremoniæ sequentes baptismum sunt unctio chrismatismatis in vertice baptizati. Chrismatio in fronte à solis Episcopis fieri potest: 2. Alia cæremonia est vestis candida, cereus accensus, lactis & mellis degustatio sed abolita.

Si propter calum necessitatis cæremoniæ in primo baptismo omisse fuerint, postea in Ecclesia suppleri debent, idque etiam intelligi debet de exorcismis.

NB. In homine apud hæreticos baptizato possent suppleri cæremoniæ, sed non est motus, ne fortallerudis populus existimari possit, nos hæreticorum baptismum, debitam formam collatum, tanquam minus validum improbare.

- 1 **P**atrinus seu spiritualis pater baptizati hodie plerumq; obligatione instruendi liberatus est, cum pueri à parentibus, & magistris in fide instrui soleant.
- 2 Ad munus patrini tria requiruntur. Primò, usus rationis (non certa ætas.) Secundò, vt patrinus sit baptizatus vel confirmatus; alioquin inualidè suscipiet munus patrini, & non contrahet cognationem spiritualem. Tertiò, intentio formalis gerendi munus spiritualis patris secundum Ecclesiæ consuetudinem; nec sufficit infantem materialiter tantum tenere. Hæretici, Apostatæ & infames possunt quidem esse patrini, sed non licitè.
- 3 Religiosi patrini esse non debent, ne ob spiritualem cognationem nimia familiaritas cum secularibus præsertim fœminis contrahatur. Excipe tamen, si religiosus Episcopus sit.
NB. Parens non debet propriam prolem suscipere, ne contracta cognatione spirituali cum coniuge, debitum petere non possit. Nec deest, vt duo coniuges simul alienam prolem suscipiant, quamuis id consuetudine cohonestari possit. Vnde Coninckmonet, duos coniuges simul suscipientes non contrahere cognationem spiritualem. Nam alioquin talis susceptio ipsis grauitè prohibita esset.
- 4 Patrinus vnus esse debet, isq; mas, si puer; vel fœmina, si puella: vel summū duo Mas & fœmina; alioquin si plures ob ignorantiam vel negligentiam parochi, cui id seuerè prohibitum, admittantur, modo tangant infantem: Credibile est, omnes spiritualem cognationem contrahere; alioquin si solum plures

plures accesserint, dummodo à parochio non electi, nec tetigerint, non erunt veri patrini. Nam constitutio correctoria iuris antiqui extendi non debet ultra casus iure expressos. Concilium autem Tridentinum prohibens parochis pluralitatem Patrinarum expressit casum, quo ultra designatos alii accesserint, & nihil dixit de casu, quo vel nullus designatus, vel plures, quàm duo designati & admissi sunt.

In priuato baptismo in necessitate collato opus non est patrino, eo quod in tali necessitate parentes non possint tam statim habere idoneos, nec credibile est, Ecclesiam eis in tali necessitate voluisse imponere obligationem, si tamen aliquis ex proposito hoc munus obeat, contra hanc spiritualem cognitionem, eò quod pater non adhibeatur tantum ad maiorem solemnitatem, sed etiam propter obligationem instruendi puerum.

Improbare non potest consuetudo, secundum quam in quibusdam locis Germaniæ Catholici patrini existunt filii hæreticorum, baptizante eos ministro hæretico in forma SS. Trinitatis. Ratio, quæ patrini officium est ut externa susceptione proficiatur, quod hominem modo spiritualiter genitum, suscipiat in curam suam, tanquàm spiritualis eius nutritus & pædagogus; id autem præstare potest catholicus etiam infans ab hæretico baptizetur; Nam talis infans verè effectus est membrum Ecclesiæ, idè indiget instructione in fide. Deinde pater non occurrat ad indebitam administrationem baptismatis, sed causa est, ut minus male admittitur, cum aliàs hæreticus pater esset admissus, qui promississet illum in hæresi instructurum. Et licet communicet cum hæreticis in sacris, tamen id concessum post

extrauagantem Concil. Constantiensis Ad euitanda, vbi communicatio, tam in sacris, quam politicis, cum hæreticis prohibita non est, nisi denunciati. Cognatum etiam contrahitur cum prædicante: eaque secundum consuetudinem Ecclesiæ ex baptismo sequitur non quatenus malè, sed quatenus valè de à prædicante administratur.

Hæreticus ordinariè, & sine graui causa ac necessitate non potest admitti, vt patrinus, eò quod, licet in canonibus expressè non prohibitum id sit, tamen ex DD. communi consensu non est idoneus ad sponsonem faciendam pro infante. In necessitate & graui causa tamen præmittendus est hæreticus patrinus v. c. in parochia reformanda. Ratio quia hæreticus legitimè baptizatus absolute est capax muneris Patrini, ita vt ex eo spiritualem cognationem contrahat, cur autem illicitè adhibeatur, tres causæ adferri possunt, primò, quia non censetur sponsonem facere pro infante tanquam fidem catholicam suscepturo; sed contra est, quod cum infans à Catholico ministro baptizetur, satis appareat, sponsonem eius non aliter admitti, quam secundum hanc fidem. Deinde quia hæretici non sunt idonei ad instruendum infantem in fide catholica. Verum hodie pueri vix vnquam à patrinis suis instruntur, sed à Parochis, magistris & parentibus. Tertio, quia ex ea re imminet infantibus periculum defectionis à fide, sed hoc periculum admodum probabile & propinquum non esse dictum est, supra hoc tract. cap. 5.

num. 12.

TRA-